

METODICKÉ POZNÁMKY

Veškeré údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Od r. 2001 (v návaznosti na sčítání lidu, domů a bytů 2001) údaje zahrnují cizince s vízy nad 90 dnů (podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců), a cizince s přiznaným azylem (podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Od 1.5.2004, v návaznosti na tzv. Euronovelu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, se údaje týkají občanů zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem. Údaje zohledňují rovněž události (sňatky, narození a úmrtí) občanů s trvalým pobytem na území ČR, které nastaly v cizině.

Územní členění výsledků zpracování za kraje a oblasti důsledně respektuje ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření VÚSC (a jeho novelu č. 176/2001), zákon č. 387/2004 Sb. o změnách hranic krajů, a klasifikaci CZ-NUTS, zavedenou opatřením ČSÚ ze dne 27.4.1999.

Pohyb obyvatelstva v ČR v letech 1921 - 2007

Retrospektiva pohybu obyvatelstva obsahuje události, které se odehrály na území České republiky. Do roku 1929 byl zjišťován místo počtu zemřelých do 28 dnů počet zemřelých do 1 měsíce. Od 1.7.1954 je v zahraničním stěhování České republiky zahrnuto stěhování všech osob (včetně cizinců) s místem trvalého pobytu v České republice a od 1.1.2001 všech občanů ČR s trvalým pobytem na území ČR, cizinců s povolením k trvalému pobytu na území ČR, cizinců s vízem nad 90 dní a cizinců s azylem na území ČR. Od 1.5.2004 se údaje týkají též občanů zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

A. Přehled pohybu obyvatelstva

Městy jsou všechny obce (559 včetně Prahy), které měly k 1.1.2007 statut města (působil v nich městský nebo magistrátní úřad).

B. Sňatky

S výjimkou tabulky B.02 jsou všechny ostatní tabulky v případě územního členění tříděny podle místa pobytu ženicha.

C. Rozvody

Od roku 2007 ČSÚ nezjišťuje údaje o rozvodových řízeních, končících jinak než rozvodem. Všechny tabulky se tedy nově týkají jen schválených rozvodů. Data za rozvody podle délky trvání manželství, roku uzavření sňatku a počtu nezletilých dětí jsou nově rozdělena do dvou tabulek (C.05, C.06) z důvodu, že délka trvání manželství se od roku 2007 počítá od data nabytí právní moci (nově zjišťovaný údaj). Následující devět tabulek je přečíslováno. Do třídění podle vzdělání je nově přidána možnost nezjištěno (C.12).

D. Narození

Podle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 11 ze dne 22.1.1988 se narozením živého dítěte rozumí jeho úplné vypuzení nebo vynětí z těla matčina, jestliže projevuje alespoň jednu ze známek života a má porodní hmotnosti a) 500g a vyšší anebo b) nižší než 500g a přežije-li 24 hodin po porodu. Známkami života se rozumějí dech nebo akce srdeční nebo pulsace pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva, i když pupečník nebyl přerušen nebo placenta nebyla porozena. Narozením mrtvého dítěte se rozumí úplné vypuzení nebo vynětí z těla matčina, jestliže plod neprojevuje ani jednu ze známek života a má porodní hmotnost 1000 g a vyšší. Od roku 2007 jsou zjišťovány údaje o otci i u nemanželských dětí (nově tabulky D.12, D.19). Přidáním nových tabulek došlo k přečíslování deseti tabulek. Do tabulky D.17 jsou přidána data za živě narozené mimo manželství.

E. Potraty

Tabulky za potraty jsou zpracovány ze souboru individuálních dat, který ČSÚ přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR. Potratem se rozumí ukončení těhotenství ženy, při němž a) plod neprojevuje ani jednu ze známek života a jeho porodní hmotnost je nižší než 1000 g a pokud ji nelze zjistit, jestliže těhotenství je kratší než 28 týdnů, b) plod projevuje alespoň jednu ze známek života a má porodní hmotnost nižší než 500 g, ale nepřežije 24 hodin po porodu, c) z dělohy ženy bylo vyřato plodové vejce bez plodu, anebo těhotenská sliznice. Potratem se rozumí též ukončení mimoděložního těhotenství anebo umělé přerušení těhotenství provedené podle zvláštních předpisů. V letech 1988 - 1991 byla mimoděložní těhotenství zahrnuta do UPT, od roku 1992 do ostatních potratů. Ministerstvo zdravotnictví ČR od 1.1.1994 zavedlo nové tiskopisy s podrobnějším číselníkem rodinného stavu a vzdělání ženy. Ve zpracování byly

tyto číselníky převzaty beze změn. Na rozdíl od tabulek publikovaných ÚZIS jsou do výsledků zahrnuty potraty všech žen s trvalým pobytem v ČR, tj. včetně cizinek.

F. Zemřelí

Od roku 2007 nezjišťuje ČSÚ porodní hmotnost u dětí zemřelých do 1 roku. To se promítlo do tabulky F.01 (nově přidání zemřelí podle věkových skupin) a F.04 (spokojená tabulka se zemřelými do 1 roku podle dnů, týdnů a měsíců a tabulka s zemřelými podle věku). Tabulky se zemřelými podle porodní hmotnosti byly zrušeny celé. Nově jsou zařazeny tabulky F.06, F.07 se zemřelými podle místa úmrtí (nově zjišťovaný údaj) a věku resp. třídy příčin smrti.

G. Zemřelí podle příčin smrti

Tabulky jsou zpracovány dle prvotní příčiny smrti. S účinností od 1. 1. 1994 byla v ČR podle paragrafu 24 odst. 4 zákona ČNR č. 278/1992 Sb. zavedena Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10). Garantem MKN-10 je Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Počet zemřelých na příčiny XIX. třídy je shodný s počtem zemřelých na příčiny třídy XX, neboť jde o dvojí třídění zemřelých na následky vnějších příčin. V XIX. třídě (tab. G05) jsou zemřelí klasifikováni dle prvotní příčiny smrti, kdežto v třídě XX (tab. G.06) dle mechanismu smrti (dříve dodatková klasifikace E – Vnější příčiny poranění a otrav).

H. Stěhování

Objem stěhování za vyšší územní jednotku je definován jako součet objemu stěhování za nižší územní celky plus stěhování mezi nižšími územními celky. Obrat stěhování je definován jako úhrn přestěhování a vystěhování v dané územní jednotce. Do případů vnitřního stěhování je zahrnuto stěhování mezi urbanistickými obvody Prahy.

I. Bilance obyvatelstva a analytické údaje

Nově je zařazena tabulka s věkovým složením obyvatelstva v členění na venkov a město (I.02), tabulky s věkovým složením obyvatelstva podle rodinného stavu (I.06, I.07) jsou přesunuty k oddílu s bilancemi. Všechny tabulky kromě první jsou v této kapitole přečíslovány.